

○ En malta olla puhumatta muutamaa sanaa tiernapojista, vaikka tiedänkin, että ajan toisen vasikalla eli tässä tapauksessa Kalevi Roustin pukilla. Sopii paremmin kuvaan, pukki nimittäin, koska oli aika, jolloin joulupukki oli pukki, oikea sarvipukki. Rousti muisti, että näin oli vielä Topeliusen saduissa.

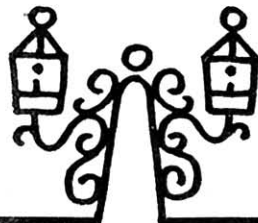
Istuin iltana muutamana piirisä, jonka nimi on Oulunpiiri. Se on pyörinyt Oulun työväenopiston sisällä Pohjankartanossa vetäjänä maisteri Leena Rautio, ja nyt oli Oulun kulttuurihistoriasta vuorossa tiernapoikaperinne, joka on oleellisemmin oululaista kuin mikään muu vanha perinne. Ikävä kyllä pyöri piiri pieni, ihmiset olivat jo unohtaneet, että on tällainenkin ohjelmanumero. Taitavat harvat käyttää päiväyriä ja sitten unohtavat, omaksi vahingokseen. Raution maisteri kuitenkin totesi, että mitä me määrästää, laatuhan se määrää, kuuntelijain nimittäin. Ja antoi sitten puheenvuoron lehtori Roustillle, jota tiernapoikasasioissa ei varmasti pudota satulasta kukaan.

Vaikka tiernapoikanäytelmän tai tähtipoikaperinteen syntymähetkeä ei pysty kukaan edes sadan vuoden tarkkuudella määrittelemään, voidaan sensijaan hyvin osoittaa, mistä kaukaa itse perinne lähtee, ja monia säikeitä

Oulu-lehti 5.12.1972

Panu

TIERNAPOIKA- PERINTEESTÄ

seuraten havaita, miten syntyvät ne perinteet, joista sitten kasvoi se näytelmä, jonka sirpaleita ovat niin Ruotsin kuin Suomen ja Suomessa niin Varsinais-Suomen kuin Oulunkin tähtipoikaperinteet. Jouduimme Roomaan saakka, niin kuin Savu-Kaaleppi aikanaan, peräti 350-luvulle. Ja nyt olemme Oulussa 1972, ja täällä elää ikivanhan kirkkonäytelmäperinteen viimeinen vihanta pakkasen ja talven tuiskujen keskelä.

Keskustelussa ilmeni, että on vaikea mennä vannomaan, että tiernapoikaperinne olisi ollut vanha ja vakiintunut Oulussa jo ennen fuhattakahdeksaasataaneljäkymmentä, mutta toisaalta, näin Rousti, Runeberg on jossain maininnut olleensa tiernapoikasakissa jo kuusivuotiaana eli siis 1810 ja hänen nuorempi aikalaisensa Z. Topelius npi eli siis Sakari T. on jo ylioppilasvuosiensa päiväkirjamerkinnöissä, siis 1830-luvulla, huokaissut, että oli vali-

tettavaa, että tuo vanha perinne uhkasi hävitä. Selitä sitten, miksi kuitenkin Sara Wacklin ei erikseen mainitse tiernapoikia! Saattaahan olla, että vielä löytyy joitain uusia vanhoja kirjoituksia, joita ei ole luettu tiernaperinteen tutkijan lasien läpi.

Tiedän, että vanhimmat oululaiset on kai kaikkikin haastateltu, tarkoitus ainakin on ollut, mutta kaiken varalta kuitenkin vetoan lukijoihini. Nimenomaan tärkeitä ovat muistajat, jotka voivat kertoa jotain, vaikka kuinka vähän, niin kuitenkin jotain, jota näiden nykyisten vanhojen vanhat ovat kertonee — ehkäpä vanhojen vanhojen kertoneen. Sillä tavalla saattaisi kai vieläkin putkahtaa ajan virrasta pintaan tiedonmurusia toistasadankin vuoden takaa. Vähäisetkin isovanhon kertomat, miksikäpä ei tavallistenkin vaarien ja mummujen, kannattaa pistää paperille. No, se ei kaikkien mielestä ole yksinkertaista, joten sovitaan, että annatte

kortilla vain tiedon nimimerkille, joka kyllä välittää viestin varsinaisille kyselijöille. Viime vuonna tässä lehdessä julkaistiin Oulun taatusti vanhimman tiernapoijan kuva: Kustaa Heikinpoika Lipponen oikein sapeli kädessä. Varmaan kelpaisivat nuorempienkin tiernapoikien kuvat, tarkoitan valokuvat tällä vuosisadalla esiintyneistä tiernapojista tai vihjeitä lehdistä tai kirjoituksista muista, joiden yhteydessä tuolla puolen toisen maailmansodan on ollut piirroksiakaan tiernapojista tai heidän varusteistaan.

Oulun tiernapoikaperinteet olivat kai jo 1930-luvulla rapistumassa, mutta pelastettiin yksityisten toimesta. Tietävästi merkittävimpana perinteen tallettajana ja uudistajana vaikutti silloin Tauno Kokko. Kun perinne siihen saakka oli elänyt varsinaisena kansanperinteenä, eli se sen jälkeen myös tuon perinteen pelastajien ja hellävaraisten rakentamien tukirakenteen varassa.

Miten käy meidän aikanamme? Yxi tiernapoikasakki on kyllä kuulemma jo nähty. Toivottavasti sakkeja syntyy ja perinne elää. Yleisön sopii vain senkin vaalia, että pysyy puhtaana. Ja toivottavasti riittää joku joukkue jouluaatoksikin eikä vain kaikenkarvaiseen pikkujouluihin!